

TIETO-/SUOSTUMUSLOMAKE SUONENSISÄISTÄ UROGRAFIAA VARTEN

Lääkärinne suosittelee teille tutkimusta nimeltä suonensisäinen urografia, joka tehdään Pärnun sairaalassa radiologian osastolla BC-rakennuksen 2. kerroksessa.

Mikä on suonensisäinen urografia?

Suonensisäinen urografia on radiologinen tutkimus, jolla saadaan yleiskatsaus munuaisiin, virtsateihin ja virtsarakkoon. Suonensisäistä urografiaa käytetään munuaisaltaiden ja -pikareiden sekä virtsateiden anatomian ja kehitysanomalioiden arvioinnissa, kuten myös verivirtsaisuuden, samean virtsan ja toistuvien virtsatietulehdusten aiheuttajien selvittämiseksi. Munuaiskasvainten diagnosoinnissa suonensisäinen urografia ei ole erityisen hyödyllinen.

Tutkimuksen estävät tekijät

- Jodiallergia Jos olette allerginen jodille tai jollekin muulle lääkeaineelle, tulee teidän kertoa siitä hoitavalle lääkäriellenne ja röntgenhoitajalle ennen tutkimusta.
- Munuaisten vajaatoiminta. Jos munuaisten toiminta- eli suodatuskyky on heikentynyt, tulisi lääkärin pohtia perusteellisesti tutkimuksen tarpeellisuutta.
- Raskaus.

Ennen tutkimusta

Suoliston tila on tarpeellista valmistella ennen tutkimusta. Liialliset suolistokaasut vaikuttavat tutkimuksessa otettavien röntgenkuvien laatuun, minkä takia tutkimus voi jäädä tekemättä.

- Tutkimusta edeltävänä päivänä tulee noudattaa kaasutonta ruokavaliota. Syödä voi korppuja ja lihalientä, mutta tutkimusta edeltävänä päivänä ei ole suositeltavaa syödä enää klo 18 jälkeen.
- Tutkimusta edeltävänä päivänä juokaa noin 2 litraa hiilihapotonta nestettä (vettä, hedelmälihatonta ja makeuttamatonta, sokeritonta teetä).
- Tutkimuspäivän aamuna, 2–3 tuntia ennen tutkimusta juokaa 1 lasi sokeritonta teetä, kahvia tai vettä ja syökää 1–2 korppua. Älkää kuitenkaan paastotko.
- Varmistakaa, että tyhjennätte suolistonne tutkimusta edeltävänä iltana tai viimeistään tutkimuspäivän aamuna.
- Jos teillä on taipumusta ummetukseen, syökää 2–3 päivää ennen tutkimusta nestepitoista ei-kiinteää ruokaa (esim. kirkkaat keitot, lihaliemi, korput). Juokaa paljon nestettä, noin 2 litraa päivässä. Tarvittaessa käyttäkää suolen tyhjentämiseksi liuoksia, esimerkiksi 5 ml Microlaxia peräsuoleen.
- Jatkaa jokapäiväisten lääkkeidenne (esim. sydän-, verenpaine- ja diabeteslääkkeiden) ottamista lääkärinne antamien ohjeiden mukaisesti.

Tutkimuksen tekeminen

Tutkimus kestää noin 40 minuuttia ja se tehdään ainoastaan lähetteen perusteella. Tutkimuksessa potilas on makuuasennossa ja hänestä otetaan röntgenkuvia vatsan alueelta. Tämän jälkeen kiinnitetään suonikanyylit, joiden kautta aletaan annostella jodia sisältävää varjoainetta verisuonistoon. Varjoaine on tarpeen elimistön rakenteen ja mahdollisten sairauseräisten muutosten paljastamiseksi. Varjoaine

kulkee verenkierron mukana munuaisiin ja poistuu sieltä virtsana virtsateiden ja virtsarakon kautta tuoden samalla nämä elimet näkyviin. Varjoaineen erittymistä munuaisten kautta seurataan tekemällä seuraavat otokset 7, 15 ja 25 minuutin välein varjoaineen annostelusta.

Jodia sisältävä röntgenvarjoaine voi aiheuttaa yliherkkyysoireita. Yleisimpiä reaktioita ($\geq 1/100 - < 1/10$) ovat kuumeen tunne, joskus ($\geq 1/1000 - < 1/100$) voi esiintyä myös pahoinvointia, päänsärkyä, karvasta tai metallista makua suussa, oksentamista. Harvoin ilmenee sydämen rytmihäiriöitä, verenpaineen laskua, kehon lämmön nousua, verenpaineen nousua tai laskua, vatsan löysyyttä, vatsakipua, kylmän tunnetta, kylmiä väreitä, hengästymistä, ihottumaa, nokkostautia, kutinaa, ihoreaktioita, vaskuliittia, angioneuroottista turvotusta, kurkun turpoamista, keuhkospasmeja tai laryngospasmeja esiintyy harvoin ($\geq 1/10\ 000 - < 1/1000$). Vakavia ja kuolemaan johtaneita reaktioita on havaittu erittäin harvoin (1/170 000). Näiden joukkoon kuuluvat kroonisesti etenevä munuaisten vajaatoiminta, vakava munuaisten vajaatoiminta, anafylaktinen tai anafylaktoidinen sokki sekä yliherkkyysoire, joka johtaa sydämen ja/tai hengityksen pysähtymiseen ja sydäninfarktiin. Oireet voivat ilmetä heti tai muutaman päivä kuluttua varjoaineen ruiskuttamisesta.

Tutkimustulokset lähetetään hoitavalle lääkärillesi.

Tutkimuksen jälkeen

Tutkimuksen jälkeen on suositeltavaa juoda saman päivän aikana nestettä (1–2 litraa: vettä, mehua), jotta varjoaine poistuisi nopeammin elimistöstä.

Potilaan suostumus

Vakuutan lukeneeni tämän tiedotteen ja ymmärtäneeni sen sisällön täysin. Vahvistan, että minulle on kerrottu suonensisäisen urografisen tutkimuksen luonteesta ja mahdollisista riskeistä. Edellä mainittuun perustuen:

- Suostun edellä mainittuun lääketieteellisen toimenpiteen tekemiseen ja varjoaineen annosteluun.
- Kieltäydyn edellä mainitusta toimenpiteestä ollen tietoinen sen tekemättä jättämisestä seuraavista mahdollisista seurauksista.

(Vastaus merkitään rastilla **X**) ruutuun.)

Potilaan (edustajan) etu- ja sukunimi:

Päivämäärä: Allekirjoitus:

Olen kertonut kyseessä olevalle henkilölle suonensisäisen urografian toimenpiteestä ja selostanut siihen liittyvän tiedotteen sisällön.

Etu- ja sukunimi: Päivämää
.....

Ammattinimike Allekirjoitus